

memorandum

deel 2: addendum

ter attentie van alle politieke fracties
en collega's adviesraden

ter gelegenheid van de gemeentelijke verkiezingen

2018

Inleiding

Dit addendum bevat een opsomming van de meer specifieke bekommernissen en opmerkingen in de exacte bewoordingen van de bevroagden. Voor dit document wordt zoveel mogelijk dezelfde indeling aangehouden als in het basisdocument.

Raadsleden: Lieve Declercq, Marianne Dingemans, Marie-Jeanne De Wettinck, Marie-Jeanne Loosvelt, Marleen Vermassen, Christian De Clercq, Dirk Lambrecht, Henk Jaakke, Jos Glazemakers en Noël Librecht

Eindredactie: Francine Verstraete

Voorzitter: Serge Clément

Inhoudsopgave

<i>Inleiding</i>	1
<i>Domeinen</i>	4
<i>1 Sociaal beleid</i>	4
1.1 Huisvestingsproblematiek	4
1.2 Sociaal netwerk.....	4
1.3 Vrijwilligerswerk	5
1.4 Zorgzame buurten.....	5
<i>2 Communicatie</i>	6
2.1 Inspraak en betrokkenheid	6
2.2 Informatiekanalen.....	6
<i>3 Levenslang leren</i>	8
3.1 Persoonlijke ontplooiing	8
3.2 Digitale geletterdheid	8
<i>4 Ontspanning - recreatie</i>	9
4.1 Verenigingsleven	9
4.2 Vrijtijdsaanbod.....	9
4.3 Initiatieven rond sport en beweging	10
4.4 Randvoorwaarden	10
<i>5 Mobiliteit</i>	12
5.1 Openbaar vervoer	12
5.2 Verkeersveiligheid	12
5.2.1 Voetpaden, zebrapaden, oversteekplaatsen	12
5.2.2 Fietspaden.....	13
5.2.3 Trage wegen.....	15
5.2.4 Parkeergelegenheid	15
5.2.5 Gevaarlijke kruispunten.....	16
5.2.6 Openbare straatverlichting.....	17
5.2.7 Verkeersdoorstroming	17
5.2.8 Staat van wegdek/ straten.....	18

5.2.9 Wegmarkering	19
<i>6 Veiligheid binnens- en buitenshuis</i>	20
6.1 Veiligheid binnenshuis	20
6.2 Veiligheid buitenshuis.....	20
<i>7 Omgevingsbeheer en milieu</i>	22
7.1 Openbaar groen	22
7.2 Bebouwing	23
7.3 Geluidshinder	24
7.4 Huisvuil	24
7.5 Sluikstorten.....	24
7.6 Recyclage	24
7.7 Milieubeschermdende tips	25
7.8 Honden	25

Domeinen

1 Sociaal beleid

1.1 Huisvestingsproblematiek

- In nieuwe wijken, nieuwe verkavelingen (bv. Keistraat) senioren betrekken voor ideeën voor inrichting van de huizen > zelfstandig blijven wonen (een “thuis” met “geburen”)
- Woningbeleid: het is nagenoeg onmogelijk om een bouwvergunning te krijgen voor een aan senioren aangepaste woning die uit een grote villa komen.
- Zorg dat bouwgronden in Latem-Deurle betaalbaar blijven voor jonge gezinnen.

1.2 Sociaal netwerk

- Te weinig aandacht voor ouderen, nochtans 30 % van de bevolking
- Sociaal beleid van de gemeente en werking van het Sociaal Huis meer kenbaar maken via de gemeentelijke brochure, Dorpsmagazine, allerlei activiteiten...
- Bekommernis zou van het lokaal bestuur moeten komen door effectief een plan op te stellen naar de 65-plussers. Quid opname in kliniek = bezoek?
- Initiatieven gevraagd om drempelvrees voor het Sociaal Huis te verkleinen, bv. door griepvaccinaties te organiseren
- Het moet mogelijk zijn om van het Sociaal Huis echt een ontmoetingsplaats te maken met een babbel en een drankje.
- Iedere senior zou persoonlijk bezoek moeten krijgen door sociaal assistent voor voorstelling mogelijkheden en opsporen van vereenzaamde mensen.
- Een vertegenwoordiger voor senioren welke regelmatig bezoek brengt aan +80, bv. wijkagent of maatschappelijk werker
- Meer initiatieven om vereenzaming te detecteren en tegen te gaan, situatie van alleen wonende ouderen beter opvolgen
- Meer aandacht voor hulpbehoevenden en weduwen met 1 pensioentje
- Contact nemen met mensen wier partner overleden is, vooral in de periode erna
- Verwelkoming aan huis van nieuwe inwoners door gemeente en/of maatschappelijk werker
- Leden van gemeenteraad zouden zelf eens op bezoek moeten gaan bij bejaarden, eenzamen > sneller en gepaster ingrijpen. Contact met gemeente (burgemeester): senioren voelen te weinig relatie met burgemeester.
- Iedere namiddag activiteiten aanbieden (cf stad Gent waar allerlei hobby's doorgaan in buurthuizen)

- Het seniorenpraatcafé is prima, maar kunnen er geen initiatieven komen waarbij jongeren meehelpen en zo meer contact tussen de generaties ontstaat?
- Centrum Oase uitbouwen tot een volwaardige ontmoetingscentrum
- Activiteiten voor gepensioneerden ook inrichten voor gehandicapten en mensen met mentale beperking
- Subsidiëring LSAR en seniorenorganisaties optrekken zodat meer activiteiten kunnen worden ingericht

1.3 Vrijwilligerswerk

- Boodschappendienst, hulp aan huis is gewenst.
- Klusjesman voor zeer kleine karweien
- Klusjesdienst, tuinonderhoud voor sociaal zwakke mensen
- Vrijwilligersnet uitbouwen die ouderen bezoeken voor babbeltje
- Nood aan jongere vrijwilligers

1.4 Zorgzame buurten

- Buurt/straatfeesten bevorderen
- Sensibilisatie van buurten, lokale politie, gemeentewerkers, postboden ...om mensen die aan het vereenzamen regelmatig aan te spreken
- De gemeente weet waar alleenstaande ouderlingen wonen. Misschien is het goed een discreet 'oogje' in 't zeil te houden: bvb. brievenbus wordt niet geleigd, er worden geen vuilbakken buitengesteld.
- Verantwoordelijke per straat om eens per jaar bij alle bewoners van de straat een bezoek te brengen

2 Communicatie

2.1 Inspraak en betrokkenheid

- Huidig gemeentebestuur communiceert te weinig.
- We verwachten een betere communicatie van de gemeente naar de senioren.
- Er wordt geen rekening gehouden met de bedenkingen van de bewoners.
- Soms worden beslissingen genomen zonder bevolking te raadplegen, bv. waarom geen volkspelen meer op Latem Kermis? Senioren niet geraadpleegd.
- Meer openbaarheid van bestuur is wenselijk.
- De Latemse Seniorenadviesraad is voorbeeldig. Mijn inzien is ‘meer’ niet nodig.
- Seniorenraad is de schakel tussen gemeente en 60+.
- Heb slechte ervaring met communicatie, er wordt niet gereageerd wanneer men een mail verstuurt.
- Klachten krijgen meestal geen reactie.
- Ooit melding gemaakt van grondverzakking, geen reactie gekregen, zelf opgelost

2.2 Informatiekanalen

- Is voor ons voldoende, zoals het dorpsmagazine, zeer interessant.
- Dorpsmagazine en website zijn OK.
- De seniorenpagina in het Dorpsmagazine is zeer nuttig en zou gerust meer informatie mogen bevatten.
- Waarom de Dorpsmagazine niet om de 2 maanden ipv om het kwartaal?
- Papieren versie van informatieblad moet maandelijks verschijnen.
- De communicatie is voldoende; als men een inspanning doet, kan men veel inlichtingen vinden.
- Vaste elektronische informatieborden (cf. gemeente De Pinte)
- Mobiel infobord op aanhangwagen bij speciale gebeurtenissen om info te melden, vb. omleidingen, festiviteiten, parking enz., kan ook gebruikt bij rampen door politie, brandweer, overstroming enz.
- Folder van de fietstochten ook in praatcafé leggen
- Laatste editie van Vrijetijdswijzer dateert van 2014!
- Boekje sportwijzer updaten en opnieuw verdelen
- Nieuwsbrief Seniorenraad verdelen aan alle senioren
- Regelmatig ,minimum jaarlijks, brochure verspreiden aan de bevolking met alle gemeentediensten, verenigingen alfabetisch opgesomd zoals in Gent, (samenwerking met middenstand)

- De gemeente kan misschien jaarlijks publiceren wat er is voor senioren, zowel wat ontspanning betreft of wat de tussenkomst van de gemeente is in bepaalde omstandigheden.
- Maak ons wegwijs in de verschillende diensten die de bevolking kunnen helpen met vragen, bv. burenc conflicten (bomen, lawaai enz.).
- Beter bekend maken en meer dienstverlening van de minder mobiele centrale
- Communicatie naar verenigingsleven kan stukken beter.
- Diensten in gemeentehuis ook openen in de namiddag
- Brigitte is het zonnetje in huis!
- Informatievergaderingen houden in de Oase, Vierschaar zoals vroeger, is ook een vorm van binding tussen de mensen.
- Gemeente legt te veel nadruk op digitaal verkeer; website met online-aanvragen van documenten is geen oplossing voor 70- en 80-plussers die geen computer hebben.
- Mensen meer op de hoogte brengen van culturele activiteiten, niet alleen op PC, maar ook op papier (personen zonder PC!!!)
- Digitale communicatie is prima, maar niet vergeten dat talrijke senioren niet beschikken over digitale mogelijkheden.
- Laat senioren die internet niet kunnen gebruiken, delen in de weetjes.
- +80 vervreemden door geen digitale opleiding, alles is op internet.
- Andere oplossing: aanmoedigen door gemeente van het gebruik van mails (tijd gewonnen, duidelijkheid gegarandeerd)
- Mensen wegwijs maken in het kluwen van reeds beschikbare informatie: bereikbaar en consulteerbaar op een 'nerd to know' basis.
- Vaak komt de informatie te laat (feiten).
- Aankondiging van de openbare werken (bv. Sporthal/F.C.Latem, straat ontoegankelijk) te laat
- Paar gouden regels in geval van hardhorenden, in hun aanwezigheid of vooral aan de telefoon: niet schreeuwen, traag en duidelijk spreken, geen nutteloze woorden gebruiken, gemeenplaatsen vermijden
- Soms overlappende activiteiten en dat is spijtig: beter overleg
- Bij evenementen niet enkel internetadres vermelden, maar ook telefoonnummer en adres
- Alle initiatieven zijn positief en wij zouden graag per e-mail verwittigd worden wanneer een activiteit plaatsvindt.
- Activiteiten nog beter aankondigen, bv. museumbezoek is prima idee, maar hoe weet ik wie het organiseert, waar, wanneer?
- Beter aanduiding op het kerkhof in Deurle van de talrijke graven van beroemde kunstenaars en hier voldoende publiciteit aan geven

3 *Levenslang leren*

3.1 **Persoonlijke ontplooiing**

- Er zijn prima initiatieven; ze mogen misschien nog wat vaker aangekondigd worden, bv. in Dorpsmagazine.
- Welke zijn de faciliteiten aangeboden door de gemeente over levenslang leren?
- De bestaande mogelijkheden worden onvoldoende verspreid, zeker de mogelijkheden in de naburige gemeentes zijn volledig onbekend.
- Er worden boeiende lezingen gehouden.
- Oprichten groep met als doel 65+ wegwijs maken op sociaal, medisch, fiscaal, erven, successieplanning, enz. → maar niet door banken!
- Specifiek voor de senioren is informatie nuttig over osteopathie, dieet en gezonde voeding.
- Cursus verkeersreglement zou interessant zijn.
- Organiseren van taalcursussen, cursus Spaans
- Italiaanse les of spreekcursus Italiaans. Zou ook graag in contact komen met Italianen in ons dorp om te spreken.
- Korte cursussen organiseren, geen 6 maanden!
- Gratis lessen geven
- Kookclub
- Ik geloof dat de gemeente voldoende faciliteiten aanbiedt.

3.2 **Digitale geletterdheid**

- Computerlessen: blijft interessant. Om verder te organiseren. Oké!
- Cursussen op regelmatige basis herhalen, bv. PC, bankverrichtingen op PC, iPad, smartphone ...
- Lessen in de Oase organiseren voor iPad en PC, het centrum is te ver voor ons.
- Permanent bijkomende opleiding over informatica en toepassingen, fotobehaar
Meer aanbod van computerlessen, gebruik van internet, ook voor gevorderden
- Meer initiatieven bv. werken met apps, Excel/Word workshop voor senioren, smartphone
- Aanspreekpunt voor diegenen die praktisch probleem hebben met computer/Iphone, helpen zoeken naar meer ICT-vrijwilligers
- Uitleg i.v.m. digitale technieken in een lagere school voorzien van computers

4 *Ontspanning - recreatie*

4.1 Verenigingsleven

- Bestaat OKRA in onze gemeente?
- Okra oprichten
- In het verenigingsleven de financiële tegemoetkomingen zo regelen dat er voor ieder lid in een vereniging een bepaald bedrag (bvb € 10,-) wordt gedoneerd.
- Er is in onze gemeente een groot aantal diverse verenigingen. Voor elke vrije wil een keuze.

4.2 Vrijetijdsaanbod

- Praatcafé meer openen > gezelschapsspelen, kaarten, petanque
- Seniorenraad zou meer initiatieven voor de senioren kunnen organiseren (specifiek aangepast voor de senioren) vb. korte uitstappen.
- Af en toe een uitstap (derde leeftijd)
- Waarom geen regelmatige cinemavoorstellingen voor senioren organiseren, evt. met bespreking?
- Ontspanning voor senioren te veel gericht op oudere categorie kaarters, schutters, jongere senioren willen wat anders: praatcafé meer open houden, themanamiddagen, uitstappen, discussiegroepen, sporten, bowlingnamiddagen en niet 's avonds, lezingen in kleine groepen, concerten, kooklessen, verkeerslessen enz.
- Aan de Oase terug een speelplein zoals vroeger
- Petanquebanen aan de Oase zijn zomaar verdwenen zonder overleg met de bevolking.
- Onze gemeentelijke sporthal biedt zeer veel mogelijkheden. Ook scholen doen hun best.
- Kaarten wordt geapprecieerd.
- Weinig voor ouderen
- Schilderen georganiseerd door het OCMW mag niet stoppen.
- Er zijn te weinig mensen die deelnemen aan de geboden activiteiten. Hoe kunnen deze mensen 'wakker' gemaakt worden? (promotie = betrokkenheid, interesse verhogen)

- Aanleggen van een beeldenpark op domein Gevaert Minne, op deze plaats zijn er veel wandelaars, bezoekers; voorrang geven aan kunstenaars uit de streek, moet niet veel kosten, deze mensen zullen tevreden zijn dat hun werk getoond kan worden, beelden kunnen periodiek verplaatst worden, gemeente zorgt voor plaatsing, verzekering en onkostenvergoeding.
- Komt kunstwerk op rotonde Golflaan terug?
- Vroeger organiseerde de gemeente opendeurdag bij kunstenaars thuis > zonder drempelvrees kennis maken met dorpsgenoten.

4.3 Initiatieven rond sport en beweging

- Openstellen van activiteiten van de senioren voor iedereen, niet-senioren kunnen ook eenzaam zijn (werklozen, mindervaliden enz.) deze groep staat nu in de kou.
- Soms overaanbod (= voldoende mogelijkheden, aanbod is ruim); dit vergt een permanente monitoring !!!
- Meer sportactiviteiten voor ouderen
- Meer subsidie, materiaal (uitleen ...)
- Kan er geen zwembad georganiseerd worden, evt. in samenwerking?
- Aqua gym is bijzonder nuttig voor senioren.
- Graag meer lichtere sporten voor senioren
- Meer activiteiten voor jonge senioren, bv. dansen
- Regelmatig een dansavond of -namiddag voor de senioren inrichten
- Kan men de (gesubsidieerde) tennisclub niet uitsluitend voor eigen inwoners reserveren?
- 1 sportnamiddag per maand voor 60+'ers
- Beweging en fitnesscentrum voorzien voor 65+'ers
- Ouderenconsulent: suggesties formuleren aan bestuur voor meer beweging van de seniorenpopulatie

4.4 Randvoorwaarden

- Toegang sporthal is afgeschaft. Ouderen moeten nu naar de Vierschaar, mogelijkheid voor activiteiten te beperkt.
- Probleem bij activiteiten voor 80-plussers is hun mobiliteit.
- Plaatsen van banken aan de OASE
- Oase uitrusten met volwaardige accommodatie, tassen, glazen, meubilair
- Oase: de beschadigde houten bekleding binnenkoer herstellen waar nodig, overdekt terras voor de gebruikers, op de binnenkoer schutters, speelpleinwerking, uitbouw van een volwaardige zaal en de bestaande gerenoveerde zaal

aangenaam maken. De achterliggende groene woestijn opkuisen zodat er weer een mooi plein vrij komt voor allerhande activiteiten.

- Graag volwaardige bib met voldoende ruimte tussen de rekken, lees- en vergaderzaaltje, terugbrenghbus, zelfontleen
- “Opendeur” of “hoekje” voor senioren in sportzaal, bibliotheek
- Bibliotheek en sportzaal moeten in centrum Latem blijven -> zumba, turnen etc.
- Is het wenselijk de bib buiten het schooldomein te houden?
- Kunnen we de refter van de nieuwe bib niet terugwinnen als expositie- of vergaderruimte en het lokaal op de verdieping als ruimte voor culturele doeleinden inlijven?
- Wat is een refter zonder keuken in de nieuwe bib?
- De Brouwerij: meer berging voorzien voor de verenigingen
- Beter onderhoud van het cultureel centrum in de Kwakstraat
- Beter accommodaties voor grotere manifestaties (theater, muziekvoorstellingen, cultuur algemeen) cf. De Pinte!
- Ontbreken van gemeentelijk feestcomité is nadelig voor Latem (Deurle =ok; Hoog-Latem = ok).
- Rommelmarkt/boekenmarkt via het feestcomité organiseren bv. in de Leiezaal van gemeentehuis of in de brouwerijschuur
- Let erop dat hulpbehoevenden makkelijk zitplaats hebben bij evenementen.
- Waarom geen afgesloten groenzone waar banken staan en honden mogen loslopen > gezellig, praatje maken?
- Wij hebben nog geen enkel resultaat tastbaar gezien van de aanstelling van een verantwoordelijke voor de gemeenschapslokalen.
- Een gemeente waar in de kern (dorpsplein) geen dorpscafé is, mist een ziel, cf. Deinze waar het bestuur een concessie binnen het stadshuis heeft.
- Gratis toegang tot museum Dhondt-Dhaenens voor de inwoners van de gemeente
- Beter vervoer naar gespreksnamiddagen, aandacht voor mensen met hoorapparaten, kunnen niet deelnemen aan discussie/gesprek
- Mogelijkheid voorzien om zaal te verduisteren, kan bv. niet in de Schuur
- In serviceflats moet ook internetverbinding komen.
- Plaatsen van kunst, beelden in wijk Hooglatem, in de wijk staat er geen enkel kunstwerk

5 Mobiliteit

5.1 Openbaar vervoer

- Informatieborden aan de bushaltes op de Kortrijksesteenweg zijn wenselijk.
- Fietsparkeerplaatsen aan haltes
- Fietsparkeerplaatsen graag aan de haltes Xavier de Cocklaan en Kortrijksesteenweg, deze zijn onbestaande of totaal ontoereikend.
- De enige autobuslijn (Denterghemlaan en Latemstraat) is moeilijk bereikbaar (te ver), en de haltes zijn zonder beschutting of fietsstalling.
- Vervoer (niet schoolbussen) op woensdagnamiddag naar De Vierschaar voor bijwonen kaartnamiddag
- Meer openbaar vervoer vanuit Deurle naar De Pinte en naar tram 1 (M.- Middelaes)
- Het openbaar vervoer laten rijden tot aan De Oase
- Lijnbus in de Klapstraat
- Bus naar station De Pinte met halte aan ingang van het station
- Bus op de as Nelemeersstraat – Kasteeldreef
- Busregeling van de 77 en de 34-35-36 beter op elkaar afstemmen (dus beter niet op hetzelfde tijdstip)
- Dorpskom Sint-Martens-Latem, OCMW en gemeentehuis zouden beter bereikbaar zijn indien bus Gent-Deinze via dorpskom zou rijden. (voor 80-plussers die niet 'autovast' zijn).
- Belbus zou ten minste moeten rijden tot St.-Pietersstation of Flanders Expo.
- Wens: belbus dichterbij Lage Heirweg

5.2 Verkeersveiligheid

5.2.1 Voetpaden, zebrapaden, oversteekplaatsen

5.2.1.1 Meer voetpaden

- Voetpaden in Klapstraat vanaf station zijn onbestaande.
- Klapstraat richting Nazareth mag je 70 km/ u., maar geen fietspad/voetpad.
- Pontstraat: voetpaden en fietspad onbestaande, levensgevaarlijke situatie
- In de woonwijken weinig of geen voetpaden, bv. Pontstraat gedeelte tussen X. de Cocklaan en Wijngaard en gedeelte X. de Cocklaan en rondpunt Bachte-Maria-Lerne
- Twee Dreven: druk verkeer – geen voetpaden noch fietspaden (50 km/u. toegelaten!)

- Geen voetpad in de Bunderweg
- Heidebergen: voetpad en fietspad aanleggen
- In de Speureweg voetpad aanleggen
- Paden die verbinding tussen straten mogelijk maken (bv. C. Buysepad): hulp voor voetgangers en soms inperking van autoverkeer
- Voetpaden Dorpsstraat Deurle voor verbetering vatbaar
- Voetpaden soms onbestaande en/of in slechte staat; bv De Denterghemlaan is gevaarlijk in de herfst met de bladeren en kastanjebolsters.
- Té weinig fiets/voetpaden: bv Twee Dreven, Klapstraat, Baarle-Frankrijkstraat en Heidebergen

5.2.1.2 (Beter) onderhouden voetpaden

- Voetpaden in Tussen Beken in slechte staat (door wortels van bomen/haag), loskomende klinkers
- Voetpaden beter aanleggen en herstellen (Golflaan)
- Voetpaden Dorpsstraat Deurle voor verbetering vatbaar
- Brandstraat + Parkbos: de staat van voetpaden en fietspaden (als die er zijn) zijn voor verbetering vatbaar.
- Voetpad G.Gezelestraat- hoek Kroonstraat: op de hoek ontbreekt de ‘voortzetting’ van het voetpad.
- Voetpaden soms onbestaande en/of in slechte staat; bv De Denterghemlaan is gevaarlijk in de herfst met de bladeren en kastanjebolsters.
- Op veel plaatsen is het voetpad naar boven gekomen door boomwortels, bv. in Vijverhoflaan, zeer gevaarlijk voor voetgangers die op het rijvak lopen omdat er geen voetpad is.
- Parkbos: voetpaden, fietspaden, bestrating: slecht, kan beter
- Inkorten haag tot op de rooilijn

5.2.2 Fietspaden

5.2.2.1 Meer fietspaden

- Fietsstelplaatsen aan de bushaltes Xavier de Cocklaan en Kortrijksesteenweg zijn onbestaande of totaal ontoereikend
- Té weinig fiets/voetpaden: bv Twee Dreven, Klapstraat, Baarle-Frankrijkstraat
- Klapstraat richting Nazareth mag je 70 km/ u., maar geen fietspad/voetpad.
- Afzonderlijk fietspad gewenst over de lengte van de Pontstraat (eventueel fietspad door het gemeentebos)
- Fietspad Pontstraat: vanaf de apotheek tot juist voor de brug geen fietspad
- Meer fietspaden bv. Nelemeersstraat

- In de Speureweg: voet- of fietspad aanleggen.
- Parkbos: wegversmalling in de straat is soms heel gevaarlijk, zeker voor de fietsers, omdat de auto's de verkeerde kant op rijden en de fietsers geen plaats meer hebben, moeten in de graskant rijden.

5.2.2.2 Betere infrastructuur

- Aansluiting Brandstraat met Golflaan is moeilijk voor de fietsers door te hoge drempel.
- Bepaalde voetpaden werden fietspaden bv. Golflaan.
- Kortrijksesteenweg – begin Golflaan: fietspad verkeerd aangeduid, je rijdt zo tegen een borduur van 8 cm.
- Het fietspad is te dicht bij de Golflaan, gevaar voor de fietsers.
- Fietspaden Golflaan dodelijk
- Golflaan en Maenhoutstraat: de fietspaden zijn veel te smal en bovendien staan er nog veel voertuigen deels geparkeerd op het fietspad.
- Privé-hagen doen snoeien, want we moeten soms uitwijken en dan met auto's gevaarlijk dicht (Brandstraat).
- Fietspad in Koperstraat is schandalig.
- Fietspad en aansluiting kan beter in Koperstraat.
- Fietspaden in slechte staat, bv. Koperstraat
- Fietspaden in Koperstraat en Pontstraat zijn levensgevaarlijk.
- Fietspad max. 15 km/u. (boomwortels Koperstraat, moeilijk zicht op sommige kruispunten)
- Fietsen in Klapstraat voorbij de spoorweg en in de buurt van de Pêcheur is levensgevaarlijk < veel verkeer dat te snel rijdt, geen bescherming, geen uitwijkmogelijkheid
- Fietspad Klapstraat vanaf spoorweg richting Nazareth: geen fietspad
- Klapstraat vanaf spoorweg richting Deurle rondpunt: niet onderhouden, overwoekerd door gras, onkruid, niet geschoren hagen; onderbroken door werken aan de waterleiding: ligt weken open en er gebeurt niks.
- Heraangelegd fietspad in Mortelputstraat is niet gebruiksvriendelijk.
- Fietspad van Deurle naar Latem: geen vlakke weg, overal waar het fietspad kruist met een dwarsstraat, ook veel bulten van boomwortels
- Fiets-voetpad van Ph. De Denterghemlaan richting dorp SML zeer slecht verlicht > valpartijen
- Fietspad langs Philippe De Denterghemlaan is moeilijk berijdbaar door overgroeïende hagen en bomen.
- Voetpad dat ook fietspad is = gevaarlijk (sector: Maenhoutstraat/Oudburgweg)
- Fietsen is levensgevaarlijk aan het begin van de Kapt. Maenhoutstraat.
- Fietspaden vrijhouden: bv. Maenhoutstraat

- Bij einde fietspad komende van Leerne (via groene brug) richting Pontstraat Latem ontbreekt oversteekplaats naar Oude Pontstraat en Voordelaan: zeer gevaarlijke oversteek
- Pontstraat voetpaden en fietspad onbestaande, levensgevaarlijke situatie
- Parking aan beenhouwerij Eggermont (Pontstraat) is slecht onderhouden, putten, gevaarlijk voor de fietsers.
- Onderhoud van de fietspaden bv. Pontstraat (doch we weten dat dat gewestwegen zijn en dus niet van de gemeente) -> wel melden
- Fietsweg in dorp Deurle: tijdens zomerdagen wordt dit afgezet, zelfs als fietser kun je hier heel slecht door.
- De staat van voet- en fietspaden (als die er zijn) is voor verbetering vatbaar (sector: Brandstraat + Parkbos).
- Voetpaden, fietspaden, bestrating: slecht, kan beter (Parkbos).
- Fietspaden die aansluiting geven op kasseistraat (Tussen Beken) gevaarlijk, vooral bij nat wegdek
- Aansluiting fietspad tussen Keistraat en rondpunt De Duiver ontbreekt, is wel grondgebied Gent en De Pinte, gevaarlijke situatie die hoofdzakelijk door de bewoners van Sint-Martens-Latem gebruikt wordt om naar Gent te rijden.
- Fietspad Keistraat komt op bepaalde plaatsen omhoog door wortels van de bomen.
- Brug Broekstraat is te steil voor oudere fietsers.
- Fietspad aanleggen tussen Broekstraat en station Deurle via de spoorweg (trage weg), idem naar station De Pinte
- Vierkante verkeersdrempels (Guido Gezellestraat) gevaarlijk voor fietsers
- Plaatsen van een fietsstation aan de Oase om de bandendruk te controleren, zie Deinze Kerk, De Pinte aan Europaplein; als men het fietsen wil promoten, moet men ook inspanningen doen om de fietsers tegemoet te komen.
- I.p.v. gronden aan te kopen geld beter spenderen aan onderhoud van fietspaden en wegen

5.2.3 Trage wegen

- Fietspad aanleggen tussen Broekstraat en station Deurle via de spoorweg (trage weg)

5.2.4 Parkeergelegenheid

- Maenhoutstraat ter hoogte van de parkings aan winkels: levensgevaarlijk voor fietsers en voetgangers door voertuigen die die parking verlaten

- Maenhoutstraat gevaarlijk, geparkeerde auto's belemmeren doorgang, geen voetpaden, eenrichtingsverkeer zou beter zijn; parking in de Maenhoutstraat is in erbarmerlijke staat;
- Fietspad aan vluchtheuvel Latemstraat-Maenhoutstraat: geparkeerde auto's, slechte zichtbaarheid
- Parking Vierschaar voorbehouden bij activiteiten, is nu park en ride geworden.
- Bij grote manifestaties (wandeltochten) is de parkeergelegenheid rond het centrum de Vierschaar onvoldoende. Deelnemers parkeren hun wagens op de meest onmogelijke plaatsen (voor opritten, op grasperken ...). Het gemeentebestuur dient de organisatoren de nodige richtlijnen op te leggen om dit ongemak te vermijden.
- Parking in Deurle bij gemeenschapslokaal verhard
- P&R aan Flanders Expo: veel te klein, meestal volzet en enkel vrij na 19 u.
- Parkeren met tijdslimiet! Plaatsen zijn minimaal, bv. aan het kerkhof. Graag bijkomende parking naast inrit begraafplaats
- Meer parking rond gemeentehuis en kerk van Latem a.u.b.
- Moeilijk parkeren aan de bib
- Dorpsstraat Deurle: parkeren op voetpad waar het niet mag, waarom geen eenrichtingsverkeer tss. Kriekenbergdreef en Muldersdreef?
- Parkeerverbod opleggen aan de trappen van de kerk te Deurle
- Latem en Deurle dorp: parkeerprobleem
- Deurle parking weide, kan daar geen vaste parking komen?
- In Deurle dorp parkeerchaos als er een evenement is
- Horeca (Lijnstraat) moet zelf zorgen voor parkeergelegenheid i.p.v. plaats te nemen van de bewoners. Hetzelfde geldt voor de kantoren op de Kortrijksesteenweg (X. De Cocklaan). Tijdens de activiteiten in de Pêcheur staan auto's geparkeerd in de Pontstraat over de witte lijn, weg wordt er nog door ver-smald.
- Egoïstisch parkeergedrag grenst soms aan het schaamteloze.

5.2.5 Gevaarlijke kruispunten

- Hagen belemmeren zichtbaarheid, bv. kruispunt Keistraat en Schoutput, Guido gezellestraat – Golfiaan.
- Meer controle op naleving voorrangsregels, bv. het kruispunt Oudburgweg-Palepelstraat of Oudburgweg-Molenstraat
- Hagen/bomen snoeien, moeilijk zicht op verkeer
- Spiegel plaatsen in de Maenhoutstraat om uit de Bunderweg te rijden
- Spiegels op het einde van de weg, bv. G. Gezellestraat
- In de Pesseroeystraat wordt vaak zeer vlug gereden: het verlaten van de Jef De Belderlaan = voorrang van rechts > levensgevaarlijk.

- Ook verlaten van de Pesseroeystraat > Oude Vierschaarstraat: verlenen geen voorrang

5.2.6 Openbare straatverlichting

- Openbare verlichting Georges Minnelaan zit verscholen in de boomkruinen waardoor er niet voldoende licht kan verspreid worden; idem voor Schoutput.
- Verlichting in de Muldersdreef te zwak
- Op de hoek van de Museumlaan staat verlichtingspaal, maar geeft geen licht.
- Openbare verlichting in PH. De Denterghemlaan niet efficiënt, te zwak
- Fiets-voetpad van Ph. De Denterghemlaan richting dorp SML zeer slecht verlicht, valpartijen
- Openbare verlichting romantisch, maar onvoldoende in Leiepark
- Verlichting in de Brandstraat kan beter, zeker aan het begin.
- Op vele plaatsen is verlichting onvoldoende (begin Brandstraat, Latemstraat, langs de golf) slechte verlichting in de Brandstraat.
- Openbare verlichting Tussen Beken en Maurice Syslaan te zwak, te donker > inbrekers
- Betere verlichting of bomen snoeien in de Wijngaard, De Pesseroeylaan
- Wijngaard: zorgen voor goede/sterke openbare verlichting, kapotte lampen worden niet altijd vlug vervangen.
- Wiedauwdreef: boombladeren belemmeren de verlichting.
- Openbare verlichting te zwak, bv. in Latemse Meersen
- Regelmatig pannes aan openbare verlichting Kortrijksesteenweg, duurt weken voor herstelling
- Lijnstraat te weinig verlichting
- Openbare verlichting Koperstraat en Paddenhoek: niet OK, snoeien
- Betere straatverlichting bv. Kouterbaan: bomen belemmeren verlichting.
- Te weinig verlichting in Kleine Heide

5.2.7 Verkeersdoorstroming

- Veiligheid op straat, met de 30 km/u. (toch wat laag voor bepaalde straten) voor de smalle straatjes zeker een pluspunt
- Meer snelheidscontroles in de verbindingssassen
- De Pontstraat in Deurle is gevaarlijk (smal en scherpe bochten). In Heidebergen wordt nog steeds te hard gereden.
- Snelheidsafwisseling 50>30>50 is moeilijk te respecteren bv. Maenhoutstraat.
- In Moeistraat mag flitspaal komen, want velen rijden te snel.
- Denterghemlaan en Latemstraat: roekeloos rijgedrag

- Bordje “Plaatselijk verkeer” Paddenhoek is weg > snelle wagens om de steenweg te vermijden en Lage Heirweg te volgen tot Golflaan en verder
- Maak van de Golflaan en Maenhoutstraat éénrichtingsverkeer, gedeelte tussen Golflaan en Brandstraat eveneens.
- Maak van de Hullekensstraat een éénrichtingsstraat. Het is nu een weg die meer en meer bebouwd is en waar veel sluipverkeer van en naar De Pinte plaats heeft.
- Eenrichtingsverkeer Dorpsstraat, 2 vrachtwagens kunnen elkaar niet kruisen: file.
- Lijnstraat soms overbezet
- Paddenhoek: eenrichtingsverkeer invoeren, door de vele begroeiing is de weg te smal!!
- Verbinding Deurle – Leerne en Deurle – Nazareth gevaarlijk
- Keistraat is een sluike weg geworden tussen de Duiver en Nazareth, zeer druk verkeer vooral tijdens de spitsuren, de bestuurders ontwijken de Kortrijkse-steenweg, een belangrijke nieuwe verkaveling zal dit probleem nog vergroten.
- Doorgaand verkeer naar Kortrijkse Steenweg: éénrichting in de Maenhoutstraat en Golflaan
- Brandstraat niet te gebruiken als doorgangsweg naar Gent-Deinze (richting Deinze), dus enkel voor de bewoners
- Te veel zwaar verkeer in de gemeente, bussen overmaats, kunnen de draai Koperstraat – Heidebergen niet veilig nemen
- Broekstraat, Hullekensstraat: uitwijkstroken om elkaar veilig te kunnen passeren zonder gevaar om vast te zitten in de zijberm; dit is overal geldig waar smalle wegen zijn.
- Uitrouting parking gemeentebos aan de Pontstraat is zeer gevaarlijk.
- Pontstraat voetpaden en fietspad onbestaande, levensgevaarlijke situatie
- Tijdens de activiteiten in de Pêcheur staan auto's geparkeerd over de witte lijn, weg wordt er nog door versmald.
- Dorpsstraat verkeersluw maken
- Fietsweg in dorp Deurle: tijdens zomerdagen wordt dit afgezet, zelfs als fietser kun je hier heel slecht door.
- Zeer hinderlijke paaltjes die sommige bewoners plaatsen, bv. in de Muldersdreef, Hooglatemwijk

5.2.8 Staat van wegdek/ straten

- Albijn Van den Abelelaan, Karel Van de Woestijnelaan, Gustave Van de Woestijnelaan, Alfons Dessenislaan en Paul d'Acostalaan met putten tot 10 cm diep
- Lijnstraat: veel putten door vrachtwagenverkeer van bouwwerken
- Pontstraat tussen X. de Cocklaan en Wijngaard, evenals Overmeerspark, Twee Dreven, Moeistraat, Maenhoutstraat en Voetweg zijn in erbarmelijke toestand.

- Op het kruispunt van de Hoge Kouter en Hoge Heirweg zijn er zeker 2 grote putten die reeds sinds maanden gesignaleerd werden, richting Paddenhoek.
- In de Broekstraat en de Hullekensweg is de kasseistrook zeer slecht en zeer glad bij regenweer, geeft ook veel lawaaihinder.
- Broekstraat is te smal en de putten naast de rijbaan moeten beter onderhouden worden.
- Drempel in de Broekstraat is veel te hoog, pijnlijk aan de rug zelfs bij stapvoets overschrijden.
- Aan het begin van de Brandstraat is de staat van de aarden zijkant zeer slecht door niveauverschil met de middenstrook, waardoor diepe putten en modderpoelen ontstaan.
- De parking aan beenhouwerij Eggermont is slecht onderhouden: putten, gevaarlijk voor fietsers.
- Vierkante verkeersdrempels, zoals in de Guido Gezellestraat, zijn gevaarlijk voor fietsers.
- Heraanleg van de Molenhoekstraat, zoals de Oude Vierschaarstraat met ondergrondse nutsvoorzieningen, zou een meerwaarde zijn, zeker voor de talrijke recreanten naar de Westerplas.
- De inrichting van de Palepelstraat is een mislukking.
- De asfaltering van de Rode Beukendreef is spijtig.
- De kasseien aan de Kristoffelkapel zorgen voor geluidsoverlast.
- Putten op straat/fietspad/voetpad vullen, lopen vol met water.

5.2.9 Wegmarkering

- Oversteekplaatsen Broekstraat-Lijnstraat met N43
- Oversteekplaats aan Dorpsstraat-Pontstraat onzichtbaar geworden
- Zebrapaden aan het kerkhof - Latemstraat zijn onzichtbaar geworden.
- Zebrapad aan het kruispunt Latemstraat/Vijverhoflaan nodig; nu gebruiken veel mensen de strepen van de verkeersdrempel, maar dit geeft geen wettelijke bescherming.
- Belijning van de straten waar snel wordt gereden (bv. Moeistraat)

6 Veiligheid binnens- en buitenshuis

6.1 Veiligheid binnenshuis

- Voordrachten en informatie over de mogelijke aanpassingswerken in de eigen woning zijn wenselijk.

6.2 Veiligheid buitenshuis

- BIN
  - Bin moet meer informatie doorgeven. Door de feiten te verdoezelen kweekt men een vals gevoel van veiligheid waardoor mensen niet meer alert zijn.
  - BIN houdt de mensen alert.
  - BIN zou langskomen voor evaluatie van de veiligheid van onze woning/woon omgeving: is niet gebeurd.
  - Beter werking van BIN
  - Ouderen zullen s' avonds niet bij donker op straat gaan zoeken bij Bin-alarm.
  - Graag meer aandacht voor de verstaanbaarheid van de BIN-berichten
  - Een jaarlijkse bijeenkomst met LSAR, BIN en plaatselijke politie zou nuttig zijn.
  - Bij mij al 2x ingebroken (Zuylenveld)
- Meer blauw op straat
- Ken mijn buurtagent niet
- Meer camera's
- Wat gebeurt er met de camerabeelden, die her en der geplaatst zijn?
- Dank aan de nummerplaatherkenningscamera's waardoor ik mij hier veiliger voel
- Mensen sensibiliseren om agressie of abnormaal gedrag door te geven aan de politie
- Utdelen van fluo-hesjes voor de fietsers zoals met de zadelbeschermers
- Lijnstraat – Hullekensstraat- Broekstraat: relatief veilig
- Als je een goede buur hebt en wanneer iemand een poosje weg is, een 'wakend oog' hebben
- Rond mijn woning is de veiligheid goed. De kinderen kunnen veilig op straat spelen. De auto's rijden voorzichtig.
- Ik voel me voldoende veilig en heb geen echte zorgen.
- Lang leegstaande panden en niet-onderhouden tuinen verhogen onveiligheidsgevoel.
- Op zaterdagen en wandeldagen gebruiken veel mensen de speelplaats en toiletten van de gemeenteschool zonder enig toezicht of organisatie.
- Nuttelose sirenes wekken 's nachts gans de buurt: beter onderhoud van de alarminstallaties.

- Vandalisme frequent in kerkwegeltje tussen Koperstraat en Kerkstraat, vooral tijdens de kermis
- Senioren beter beschermen tegen aan huis verkopers
- Toegang tot openbare gebouwen aanpassen voor mensen die moeilijk te been zijn (bv. toegang oud gemeentehuis Deurle, gemeenteschool Deurle); kiezels/aardeweg/kasseien vervangen door degelijke tegels, asfalt of beton
- Bewoners plaatsen paaltjes/kasseistenen op gemeentelijke grond die grenst aan straat > onveilig>weg met alle privé-paaltjes op het openbaar domein!
- Elektrische fietsen kunnen gevaar opleveren.

7 Omgevingsbeheer en milieu

7.1 Openbaar groen

- Achter voetbalveldje in Tussen Beken klein parkje aanleggen met picknicktafel/bank
- Georges Minnelaan: de eiken moeten dringend gesnoeid worden zodat zij niet meer groter groeien, bedreiging voor de huizen, als ze nog verder zullen uitgroeien.
- Brakelstraat: bomen worden veel te groot, bang dat ze vallen bij hevige wind.
- Bomen snoeien in Vlieguit en Tussen Beken
- Bomen worden te groot in de Wijngaard en het onderhoud is de laatste jaren nauwelijks gebeurd. We willen andere bomen aangepast aan onze omgeving en die niet zo groot worden.
- In de Kriekenbergdreef groeit de haag tot op de rijbaan.
- In de Vijverhoflaan staan nog veel berken. Vele mensen hebben hiervan last door allergie en de bomen geven ook veel vuil. Op andere plaatsen werden de berken verwijderd.
- Veel te hoge bomen tussen de huizen in de Vijverhoflaan en het open veld (8 à 10 m). Achter de voetbaltribune werd een beukenhaag gezet. Deze werd nooit onderhouden. Ondertussen zijn de beuken tot 6m hoog en staan vlak tegen mijn omheining. Graag een snoeibeurt aub.
- Berken in Wijngaard snoeien
- Twee Dreven: linden veel te veel opgeschoten > veel zonverlies zowel op straat als in de voortuinen, ze hinderen het plaatsen van zonnepanelen. Indien ze niet geroid kunnen worden, dan toch serieuze snoeibeurt.
- Bomen en hagen worden door onze gemeentewerklieden zo goed mogelijk onderhouden, maar het snoeien in de Museumlaan kan beter.
- Overhangende takken zijn gevaarlijk voor fietsers langs de Westerdijk.
- Beter onderhoud van de linden in de Lindenpark. Dit wordt reeds 15 jaar gevraagd. Ze zouden moeten gesnoeid worden, zeker niet geveld!
- Heel vaak gaat men bij snelle/verkeerde oplossingen bomen/struiken rooien > maanlandschap.
- Bladeren in de Lindenpark vaker ophalen!
- Gevallen bladeren van openbaar domein opkuisen
- 3e bladerenkorf in Twee Dreven (huidige 2 zijn snel vol)
- Voldoende manden voorzien voor afgevallen bladeren, bv. aan Simonetlaan en tennisterreinen
- Waarom nooit korven voor bladeren openbaar domein in 2e deel van de Wijngaard?
- Meer containers nodig voor bladeren van de openbare weg in Brakel
- Westerplas ontsluiten door wandelwegen
- Wandelpad langs de beek achter de huizen in Tussen Beken onvoldoende onderhouden
- De Lijnstraat naar containerpark regelmatig opkuisen van afgevallen takken, vuil
- Opwaardering Leieoevers

- Het bos in de Brandstraat wordt niet onderhouden, veel dode takken met gevaar voor brand in de zomer, gevaar voor omvallende bomen en afgevallen takken.
- Wegen 's nachts vegen als er geen auto's geparkeerd staan
- Greppels worden nooit gekuist in Hooglatem.
- Gras langs Tussen Beken wordt kennelijk door de gemeente onderhouden. Indien dit klopt, kan dat dan ook in Twee Dreven?
- Gras op berm en voor de rooilijn om de 2 maanden maaien door de gemeente
- Wegbermen beter onderhouden
- Lijnstraat – Hullekensstraat- Broekstraat: sommige plaatsen wildgroei van struiken en beplanting
- Het onderhoud vind ik oké qua groenvoorziening en -behoud, als er voldoende medewerking is van de bewoners.
- Verbinding van Westerplas met Parkbos via fietspad!
- Brandstraat + Parkbos: waarom bomen doen verdwijnen als er nog andere oplossingen zijn, zoals het voetbalplein en de Oude Vierschaarstraat?
- Parkbos: meer onderhoud van het bos en de dreven
- Braakliggende gronden in bebouwde kom moeten beter verzorgd worden wegens onkruidverspreiding.
- Groen op het voetbalveld aan de wegel kant Vijverhoflaan moet frequenter onderhouden worden!
- Meer groenaanleg, bv. aan de sporthal
- Onderhoud rotonden laat veel te wensen over.
- Kruispunten straten: haag niet hoger dan 1 meter, zie wetgeving.
- Bedrijven/parkeerplaatsen, opritten laten voorzien van bomen < verplicht!

7.2 Bebouwing

- Te groot gebouwd > karakter van het dorp gaat teloor.
- Tuinen worden steeds kleiner, alles wordt max. volgebouwd door villa-appartementen, wat ook het verkeer verhoogt.
- Proberen de eenheid van stijlen te bewaren
- Hoogbouw in dorpskern bannen
- Ontsluiting nieuwe wijk via de Bunderweg is zinloos. Deze moet langs het kerkhof verlopen.
- Waarom geen betonstop?
- Niet té veel grote woningen op kleine percelen
- Werk maken van rioleringswerken in Overmeerspark
- Zorgen voor kwalitatief hoogstaande gebouwen aan de Kortrijksestenweg, industriebouw kan ook mooi zijn.

7.3 Geluidshinder

- Kan lawaaihinder en lichtvervuiling van het cafetaria van de tennisclub niet beperkt worden, zeker als er niet gespeeld wordt? Tot 22 u., desnoods 24 u.
- Niet akkoord met vergunning tot 5:00 am voor de horeca (geluidshinder)
- Mensen die 's avonds van restaurant of feest komen, moeten respect opbrengen voor de omwonenden (lawaai, slaande autodeuren).

7.4 Huisvuil

- Vuilniszakken moeten goedkoper of worden aangeboden in een kleinere hoeveelheid per verpakking.

7.5 Sluikstorten

- De vuilnisbakken in de Vijverhoflaan werden recent verwijderd. Sluikstorten?

7.6 Recyclage

- Recycleren blijven promoten
- Oneigenlijk gebruik van containerpark, bv. glascontainer. Ze komen ook van andere gemeenten. Is dit normaal? Kan de gemeente hier iets aan doen?
- PMD-zakken zouden ook op het containerpark afgegeven moeten kunnen worden.
- Ophaling van harde plastic
- Terugplaatsen van (ondergrondse) glascontainer, oudere mensen kunnen niet meer zo ver naar het containerpark.
- Meer glasbollen
- Glascontainers zouden beter bewaakt moeten worden (camera's).
- Glascontainers: vuilnis, flessen op de grond; opruimen aan glascontainers
- Meer (hulp)vaardigheid van personeel gewenst op het containerpark bij lossen/plaatsen van de materialen
- Container voor groenafval, niet iedereen heeft plaats voor een composteringsvat.
- Waarom moet er betaald worden voor groenafval op containerpark? Het hebben van groen is een bijdrage voor verbetering van de luchtkwaliteit. Dus kan men aan diegenen die niet bijdragen aan de luchtkwaliteit een vergoeding vragen.

7.7 Milieubeschermdende tips

- De Brandstraat omvormen tot uitgezonderd plaatselijk verkeer, nu wordt deze weg gebruikt als sluikeg.
- De buurtbewoners van het museum D&D verzetten zich tegen de uitbreiding. Allen vrezen we overlast en onveiligheid.
- Meer openbare toiletten. Te weinig toiletten geeft problemen tijdens het wandelen of winkelen in het centrum.
- Kleine markt (bv. biomarkt) aan de molen, wekelijks of 1 x per maand

7.8 Honden

- Vuilnisbakken voor hondenpoep
- In Brakel: vuilnisbakken nodig om hondenuitwerpselen te deponeren, ook graag voorziening van zitbanken
- Men is zeer streng voor hondenkeutels, maar men zou moeten in diezelfde tra-ge wegen de ruiters verplichten de soms enorme paardenvijgen op te kuisen.